

l'anàlisi del context sociopolític en què visqué Fabra, que en condicionà el compromís polític i la imatge progressista i republicana que n'ha perdurat. La presentació del professor Riquer anà a càrrec d'Anna Sallés, historiadora i col·lega d'universitat, que en subratllà el coneixement profund de la història contemporània, sobretot de les relacions entre Catalunya i Espanya. Aquesta expertesa quedà ben demostrada amb una contribució molt documentada i impactant, centrada en el canvi del segle XIX al segle XX que dugué moltes novetats, com la irrupció de la figura de l'intel·lectual que s'oposa al *statu quo*, la configuració de la societat de masses, la modernització dels comportaments, la creació d'espais públics de debat i controvèrsia («tot és discutit i tot és discutible») o la consciència del valor de la meritocràcia (els experts esdevenen veus de referència). Per això, l'ambient en què visqué Fabra és el de l'eclosió d'un mercat cultural plural, basat en la llibertat d'expressió, curull de casals, ateneus, centres excursionistes, editorials, revistes. El món cultural de Barcelona presentava diferències notables respecte del de Madrid: emmirallada en París, és una ciutat de gran dinamisme cultural i alhora de molta conflictivitat. Des del punt de vista polític, fou el moment de la mobilització contra la injustícia i el militarisme, de la causa catalanista i de la societat civil, representat per exemple pel Procés de Montjuïc o pels Fets del *¡Cu-Cut!*, i que culminà amb la victòria de la Solidaritat Catalana l'any 1907. Quan Fabra tornà de Bilbao la seva implicació en política esdevingué més activa: membre fundacional d'Acció Catalana i de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, es presentà a les eleccions municipals de 1913. Durant la República, també fou candidat a les eleccions de 1931, rebutjà entrar com a membre a la Real Academia Española i féu de president de la delegació catalana al Congrés Internacional d'Intel·lectuals Antifeixistes (1937). A l'exili, se sentí empès a assumir responsabilitats més destacades: formà part del Consell Nacional Català, del Consell assessor del president Irla i fou conseller del Govern a l'exili durant dos anys i mig.

Entre els assistents a la I Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra hi hagué la sensació que l'organització l'havia encertada del tot: encara que l'obra de Pompeu Fabra sigui força coneguda, la concentració de mirades diverses i expertes, des de la lingüística, la història de l'enginyeria i l'anàlisi del context cultural i polític, en un acte únic ens aportava una revisió fresca, plena de novetats i de detalls desconeguts. Cal dir que la tria dels ponents i de llurs presentadors, implicats amb unes ponències ben preparades i de gran qualitat, fou fonamental per garantir l'èxit de la jornada: un gaudi intel·lectual de gran nivell, una motivació per a l'organització de la segona jornada. L'enhorabona.

Ester BONET

Universitat Pompeu Fabra

Mercè LORENTE

Universitat Pompeu Fabra

23è Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona (23 de novembre de 2015). — El 23 de novembre de 2015 va tenir lloc el 23è Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona (CLUB). El tema d'aquesta edició va ser «Noves aproximacions a la lexicografia dialectal», amb un èmfasi especial en els recursos digitals que hi contribueixen. Van presentar l'acte els professors Lluís Payrató, Maria-Pilar Perea i Maria Àngels Massip. La primera ponència va anar a càrrec de Joan Veny, que va parlar d'«Elements diatòpics en la lexicografia catalana». Va fer un repàs d'alguns diccionaris antics que aporten informació o marcatges dialectals, i va repassar la vigència d'aquestes informacions.

Després, Josep Martines i Maribel Guardiola, de la Universitat d'Alacant, van presentar el projecte del *Tresor lexicogràfic valencià*, un magne corpus que aplega tots els diccionaris valencians documentats des del s. XVI, i les seves aplicacions per a l'estudi del canvi lingüístic.

L'últim convidat del matí era Germà Colón, que sota el títol «Explorant el *DCVB*» va oferir un primer apropament a la informació intrínseca del *Diccionari*, que s'està posant en relleu en recerques en curs.

Les sessions de tarda van començar amb Gabriele Iannàccaro. Sota el títol «La casa della mia lingua. Dinamiche linguistiche nei dizionari spontanei» va presentar un atractiu projecte de diccionari col·loquial dels dialectes italians a partir de reculls lexicogràfics fets per no-especialistes.

Maria-Pilar Perea va parlar d'«Eines informàtiques i diccionaris dialectals» i, més concretament, de noves formes d'explorar el *DCVB* a partir de l'estudi de les cèdules i les obres lexicogràfiques buidades en l'elaboració del Diccionari, treball emmarcat dins del projecte de recerca *DCVB 2.0+*.

L'última ponent va ser Maria Àngels Massip, que va fer consideracions epistemològiques a propòsit del lèxic dialectal i va establir relacions entre la dialectologia i la teoria de la complexitat.

El 23è CLUB va suposar el salt del col·loqui al món digital. La jornada es va poder seguir per *Twitter* amb l'etiqueta #CLUB23UB. A la clausura es va anunciar que les actes dels CLUB anteriors estarien digitalitzades i d'accés lliure a la xarxa.¹

Eloi BELLÉS
Universitat de Barcelona

Presentació de *Luna que no ye luna*, d'Ánchel Conte (27 de novembre de 2015). — El 27 de novembre de 2015, al centre Aragonès de Barcelona, es va presentar el poemari d'Ánchel Conte, *Luna que no ye luna —Luna que no es luna* (Zaragoza, Los Libros del Gato Negro, 2015). La presentació, que es va fer juntament amb la del llibre *Crònica del hombre*, de León Buil, amb assistència de l'editora, va córrer a càrrec d'Antonio Pérez Lasheras, catedràtic de la Universitat de Saragossa i autor del pròleg.

Ánchel Conte (Alcoleya de Zinca, 1942), que ha estat professor d'Història a diversos instituts d'Aragó i Barcelona, autor de múltiples obres d'investigació històrica sobre l'Alt Aragó (templers, moros, moriscos), és sobretot un dels pocs poetes en aragonès modern. Durant la seva estada a l'Aínsa va aprendre aragonès pel contacte amb els seus alumnes del Col·legi Lliure Adoptat que parlaven espontàniament aquella llengua per herència familiar, se'n va enamorar i en va fer objecte del seu discurs literari. Viu des de fa 30 anys a Barcelona, on ha estat professor d'aragonès al Centro Aragonés. El llibre, que completa altres produccions anteriors, com ara *No deixez morir a mia voz* (Barcelona, El Bardo, 1972), és la segona edició de la de 2014 (Zaragoza, Ediprados), a la qual s'han agregat nou nous poemes; és un cant a l'amor amb tots els seus estats de felicitat, enyorança, nostàlgia, absència, tristesa, esperança... El presentador el considera el millor escriptor en aragonès de tota la llarga història d'Aragó.

És admirable que una llengua minoritària —i minoritzada— com és l'aragonès, seriosament amenaçada —el darrer atac és l'intent administratiu de substituir el seu nom pel de LAPAPYP, com el de català pel de LAPAO— hagi trobat en Ánchel Conte un inspiradíssim poeta que ha transformat un llenguatge rural i casolà, de pastors i pagesos, en un autèntic idioma de cultura. El llibre es clou amb un desig de venturós futur per a l'aragonès i el català d'Aragó: «Que as lenguas d'Aragón tiengan o reconoiximiento que mereixen».

Joan VENY
Institut d'Estudis Catalans
Universitat de Barcelona

1. Podeu trobar els volums a <http://www.publicacions.ub.edu/articulos.asp?modo=c&fam=LING%C3%9C%C3%8DSTICA%20CATALANA> [consulta: 17/5/2016].